

А.Ю. БАБАСКІН,
кандидат юридичних наук

ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНИЙ ПЛАТІЖ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

У статті аналізується «забезпечувальний платіж» як непоіменований у цивільно-му законодавстві України спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Забезпечувальний платіж істотно відрізняється від інших способів забезпечення виконання зобов'язань. Маючи на меті підвищення рівня захисту прав кредитора у зобов'язальних відносинах, автор доводить доцільність надання «забезпечувальному платежу» правового статусу поіменованого способу забезпечення виконання зобов'язань. Запропоновано внесення змін до Цивільного кодексу України.

Ключові слова: зобов'язальні правовідносини, спосіб забезпечення виконання зобов'язань, забезпечувальний платіж, неустойка, завдаток, застава, порука, гарантія, попередній договір.

Бабаскін А.Ю. Обеспечительных платежей как способ обеспечения исполнения обязательств

В статье анализируется «обеспечительный платеж» как непоименованный в гражданском законодательстве Украины способ обеспечения исполнения обязательств. Обеспечительный платеж существенно отличается от иных способов обеспечения исполнения обязательств. В целях повышения уровня защиты прав кредитора в обязательственных отношениях, автор обосновывает целесообразность предоставления «обеспечительному платежу» правового статуса поименованного способа обеспечения исполнения обязательства. Предлагается внести изменения в Гражданский кодекс Украины.

Ключевые слова: обязательственные правоотношения, способ обеспечения исполнения обязательств, обеспечительный платеж, неустойка, задаток, залог, поручительство, гарантия, предварительный договор.

Babaskin A. Supplementary payment as a way for provision of execution of liabilities

In the article author analyzes the "security payment" as a method for ensuring the fulfillment of obligations, which is not mentioned in Ukrainian civil legislation. Based on the study, the author came to the conclusion that the security deposit differs significantly from other ways to enforce the obligations. In order to increase the level of protection of the creditor's rights in obligations relations, the author substantiates the expediency of providing the "security payment" with the legal status of the named method of enforcing the obligation. According to the results of the study, the author proposes to make changes to the Civil Code of Ukraine.

Key words: legal relationship of obligations, method of securing the fulfillment of obligations, security deposit, penalty, deposit, pledge, surety, guarantee, preliminary agreement.

На відміну від норм ЦК УССР (1963 р.) чинний Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) не тільки імперативно не визначає виключного переліку способів забезпечення виконання зобов'язань (далі – спосіб забезпечення), а й передбачає можливість застосування додаткових способів забезпечення, які можуть бути встановлені договором або законом (ст. 546 ЦК України). Надання сторонам права встановити в договорі непоіменований спосіб забезпечення зу-

мовлено тим, що поіменовані способи забезпечення можуть не повною мірою відповідати інтересам сторін договору.

Як свідчить практика, одним із непоіменованих способів забезпечення є «забезпечувальний платіж», який набув значного поширення в Україні в документарних операціях фінансових установ, орендних відносинах та у відносинах, що виникають при укладенні попередніх договорів¹.

Аналізуючи потребу у використанні забезпечувального платежу в діяльності банків, можна зазначити таке. Надання гарантії є кредитною операцією банку (ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність»)² та є фінансовою послугою, яка надається банком на підставі договору про надання відповідної фінансової послуги (статті 4, 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»)³. На цей час застосування гарантій в Україні найбільш поширено у відносинах, що виникають у зв'язку з проведенням публічних закупівель (ст. 24 Закону України «Про публічні закупівлі»)⁴. Для забезпечення виконання зобов'язань принципала, що можуть виникнути в майбутньому, у разі виникнення у гаранта зворотної вимоги (регрес) до принципала, фінансові установи використовують різні способи забезпечення (застанва, контргарантія, порука, неустойка тощо). При цьому невідповідність окремих способів забезпечення додатковим банківсько-правовим критеріям робить певні із них такими, що не мають правових наслідків для банківсько-правового регулювання (наприклад, порука, неустойка)⁵.

Як наслідок цього, найбільш широко в банківській практиці використовується такий спосіб забезпечення, як застанва (зокрема, застанва прав вимоги принципала до гаранта за вкладним або поточним рахунком, що відкритий у банку – гаранта, або застанва таких прав з боку третьої особи (майновий поручитель). Однак такий спосіб забезпечення не є повною мірою зручним для банків. Як зазначає Є. Овсейко у більшості держав (насамперед романо-германської правової системи), що сприйняли модель непосесорного (тобто володіння предметом забезпечення залишається у боржника) і акцесорного (тобто залежить від існування основного договору) забезпечення, панує модель застави, що не передбачає переходу права власності до кредитора, для задоволення вимог заставодержателя за рахунок предмета застави, останній має бути право звернути стягнення на предмет застави⁶.

Згідно з частиною другою ст. 590 ЦК України таке право заставодержатель набуває в разі, коли зобов'язання не буде виконано у встановлений строк (термін), якщо інше не встановлено договором або законом⁷. Аналогічні норми містить ст. 23 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень»⁸. Водночас порядок звернення стягнення на предмет застави (зокрема на право грошової вимоги, яке є предметом забезпечувального обтяження), навіть у позасудовому порядку, що встановлений ст. 32 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень», є таким, що об'єктивно веде до затягування задоволення вимог банку–заставодержателя.

Як наслідок цього, у банківській практиці однією із альтернатив застосуванню застави є застосування так званого покриття. Зазначений термін використовується в банківських правилах як синонім терміна «забезпечення»⁹ та окремо виділяється серед видів забезпечення як такий, що має високий коефіцієнт ліквідності¹⁰. У практиці банків «покриття» може оформлюватись як

окремий спосіб забезпечення, що встановлено сторонами договору відповідно до норм частини другої ст. 546, ст. 627 ЦК України¹¹, або оформлюватись у порядку аналогії закону з «покритим акредитивом», для якого закон передбачає бронювання коштів платника на окремому рахунку банку (ч. 2 ст. 1093 ЦК України)¹².

Однак, як пише Є. Самойлова, застосування непоіменованих способів забезпечення виконання зобов'язань як на практиці, так і в теорії цивільного права, є проблемою, яка зумовлена тим, що закон не надає визначення поняття «спосіб забезпечення виконання зобов'язань», його ознак, правова природа поіменованих способів забезпечення виконання зобов'язань є неоднорідною, внаслідок чого на практиці непоодинокими є випадки помилкової кваліфікації такого непоіменованого способу забезпечення завдатку або неустойки, що не сприяє стійкості цивільного обороту¹³.

З огляду на те що застосування так званого покриття підпадає під такий відомий іноземним правопорядкам спосіб забезпечення, як «забезпечувальний платіж», варто звернути увагу на його правове регулювання. Слід зазначити, що в законодавстві країн – членів ЄС такий спосіб забезпечення отримав найменування «заставний депозит» або «гарантійний депозит», який активно застосовується у орендних відносинах. Прикладом цього є норми ст. 22 Закону Франції від 6 липня 1989 р. № 89-462 «Про поліпшення орендних відносин і зміну закону № 86-1290 від 23 грудня 1986 р.»¹⁴. Згідно з цим законом «гарантійний» депозит надається орендодавцю орендарем або третьою особою. Розміщення таких коштів здійснюється на «блокованих» рахунках орендодавця, що не потребує дотримання вимог закону щодо оформлення застави прав вимоги, а законність такої операції визнана судовою практикою (м. Париж, рішення суду від 04.05.1993 р.)¹⁵. З допомогою такого способу забезпечення орендодавець може задовольнити вимоги до орендаря, що пов'язані з договором оренди.

Подібні норми містить і параграф 551 Німецького цивільного уложення, який передбачає надання орендодавцю житла забезпечення у вигляді грошових коштів. Такі кошти мають бути розміщені на окремому «заставному» або «особливому» (Mietkautionskonto, Sonderkonto) банківському рахунку орендодавця. За їх рахунок орендодавець має право задовольнити свої вимоги, що виникають із відносин оренди житла (обов'язки із сплати орендної плати, відшкодування боргів за комунальними послугами, відшкодування шкоди, завданої орендованому майну). Якщо боргів немає, такі кошти мають бути повернуті орендодавцем у розумні строки після повернення предмета оренди, разом з нарахованими банком процентами¹⁶.

З країн колишнього СРСР таку модель застосування забезпечення у орендних відносинах обрала Грузія, цивільне законодавство якої надає право сторонам договору найму житлового приміщення встановити обов'язок надання наймачем коштів забезпечення виконання зобов'язання. Таке забезпечення, внесене задалегідь, повертається наймачеві разом з нарахованими на його суму процентами, що встановлені законом (ст. 553 ЦК Грузії)¹⁷.

На відміну від зазначеного у ряді країн сфера застосування «забезпечувального платежу» може бути й дещо іншою. Наприклад, ст. 102 Банківського закону Польщі від 29 серпня 1997 р. встановлює можливість надання банку борж-

ником або третьою особою певної суми в національній або іноземній валюті, яку банк зобов'язаний повернути після отримання погашення боргу разом з відсотками та комісією. При цьому банк не зобов'язаний повертати отриманні кошти в сумі, яка дорівнює сумі несплаченої банку заборгованості боржника, відсоткам та комісією, а також іншим витратам, які зазнав банк у зв'язку з відшкодуванням дебіторської заборгованості боржника¹⁸. Відповідно «забезпечувальний платіж» за законодавством Польщі є універсальним способом забезпечення виконання боржниками грошових зобов'язань у банківській сфері.

Норми ст. 381.1 ЦК Російської Федерації також передбачають можливість встановлення за згодою сторін забезпечувального платежу. Такий спосіб забезпечення характеризується таким: 1) забезпеченню підлягає грошове зобов'язання, а також зобов'язання, що виникло з підстав, передбачених п. 2 ст. 1062 ЦК РФ, у т. ч. таке, що може виникнути в майбутньому; 2) забезпечення може бути надано у вигляді певної грошової суми; 3) при настанні обставин, передбачених договором, сума забезпечувального платежу зараховується в рахунок виконання відповідного зобов'язання; 4) у разі ненастання в передбаченій договором термін зазначених у договорі обставин або припинення забезпеченого зобов'язання забезпечувальний платіж має бути повернуто, якщо інше не передбачено договором; 5) договором може бути встановлений обов'язок відповідної сторони додатково внести або частково повернути забезпечувальний платіж при настанні певних обставин; 6) на суму забезпечувального платежу проценти не нараховуються, якщо інше не передбачено договором¹⁹. Зазначені положення можуть застосовуватись і у разі, якщо в якості забезпечення вносяться цінні папери та речі, що визначаються родовими ознаками, які підлягають передачі за забезпеченням зобов'язанням (ст. 381.2 ЦК РФ).

Таким чином, сферою застосування «забезпечувального платежу» за цивільним законодавством РФ є переважно сфера забезпечення виконання грошових зобов'язань. У свою чергу можливість збільшення, зменшення суми «забезпечувального платежу» протягом існування основного зобов'язання надає сторонам змогу активно використовувати такий спосіб забезпечення при укладенні банківських договорів із застосуванням конструкції рамкового договору, а також при укладенні довгострокових банківських правочинів, умови яких передбачають можливість зміни ліміту заборгованості боржника перед банком протягом строку дії договору.

Дещо інший підхід демонструють норми статей 338.3–338.4 ЦК Казахстану. Останні визначають поняття «гарантійного внеску», яким є грошова сума, що передається платником гарантійного внеску його одержувачу в забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення договору при торгах або виконанні іншого зобов'язання. Таке зобов'язання виникає у випадках, передбачених законодавчими актами або в силу договору, та характеризується таким: 1) у разі невиконання зобов'язання, забезпеченого гарантійним внеском з вини платника, гарантійний внесок залишається в іншій стороні; 2) у разі невиконання зобов'язання, забезпеченого гарантійним внеском, з вини його одержувача або припинення цього зобов'язання за домовленістю сторін або внаслідок неможливості виконання, що настала без їхньої вини, гарантійний внесок має бути повернуто; 3) при укладенні договору або виконанні іншого зобов'язання, забезпеченого гарантійним внеском, сума гарантійного внеску зараховується в

рахунок належних одержувачу гарантійного внеску платежів від іншої сторони за укладеним договором або іншому забезпеченому гарантійним внеском зобов'язанням, якщо інше не передбачено законодавством, договором або не впливає із суті зобов'язання²⁰. З наведеного можна дійти висновку, що цивільне законодавство Казахстану допускає забезпечення «гарантійним платежем» виконання будь-яких цивільно-правових зобов'язань.

Особливістю забезпечувального платежу є те, що на відміну від більшості способів забезпечення (за винятком завдатку) забезпечувальний платіж дає змогу кредиторів отримати узгоджену сторонами суму забезпечувального платежу ще до порушення забезпеченого зобов'язання.

З огляду на зазначене слід звернути увагу на відмінності забезпечувального платежу від поіменованих способів забезпечення. По-перше, на відміну від застави: а) грошові кошти забезпечувального платежу не залишаються у боржника, у тому числі на його банківському рахунку, а одразу передаються кредитору; б) кошти забезпечувального платежу отримуються кредитором ще до моменту порушення боржником забезпеченого зобов'язання. Як наслідок цього у кредитора немає потреби здійснювати дії, пов'язані зі зверненням стягнення на предмет застави; в) компенсація втрат кредитора здійснюється оперативним, а не затягується, як це буває при застосуванні застави.

По-друге, на відміну від притримання: а) підставою встановлення забезпечувального платежу є договір, тоді як право притримання виникає на підставі закону; б) предметом притримання не можуть бути грошові кошти, тоді як матеріальним об'єктом зобов'язання з надання забезпечувального платежу є саме грошові кошти; в) право притримання речі існує до моменту виконання боржником зобов'язання, яке забезпечено притриманням, а умови договору про встановлення забезпечувального платежу можуть передбачати, що повернення коштів такого платежу буде здійснено протягом спливу певного строку з моменту виконання боржником основного зобов'язання.

По-третє, на відміну від поруки: а) порука передбачає ускладнення структури правовідносин, що існують між кредитором та боржником, шляхом залучення третьої особи (поручителя). На відміну від цього з забезпечувальним платежем такого ускладнення не відбувається; б) для отримання задоволення вимог за порукою кредитор має пред'явити вимогу поручителю та отримати від нього задоволення своїх вимог, а стосовно забезпечувального платежу, у вчиненні таких дій немає потреби; в) при застосуванні забезпечувального платежу втрати кредитора здійснюються оперативним, а при застосуванні поруки взагалі не відомо, чи буде поручитель у змозі сплатити борг боржника, у разі невиконання боржником основного зобов'язання.

По-четверте, на відміну від гарантії: а) гарантія видається банком або іншою фінансовою установою на користь боржника, а забезпечувальний платіж не має таких суб'єктних обмежень; б) підставою виникнення забезпечувального платежу є договір, а гарантія є одностороннім зобов'язанням гаранта; в) у випадку застосування гарантії правовідносини, які існують між кредитором та боржником, ускладнюються зобов'язанням гаранта, чого немає у випадку застосування забезпечувального платежу; г) для отримання задоволення своїх вимог за гарантією кредитор має пред'явити вимогу до гаранта в строки,

встановлені у гарантії, а також отримати задоволення своїх вимог, а стосовно забезпечувального платежу у вчиненні таких дій немає потреби.

По-п'яте, на відміну від завдатку: а) завдаток характеризується двосторонньою спрямованістю, оскільки функція завдатку поширюється на обидві сторони зобов'язання, кожна зі сторін може понести несприятливі майнові наслідки. На відміну від цього забезпечувальний платіж забезпечує інтереси тільки однієї сторони зобов'язання – кредитора. Відповідно з цим у разі невиконання, неналежного виконання зобов'язання сторона, яка одержала забезпечувальний платіж, не зобов'язана повертати його в подвійному розмірі; б) мета завдатку забезпечити виконання основного зобов'язання, а мета забезпечувального платежу забезпечити лише виконання грошових зобов'язань, що виникають між сторонами на підставі основного договору; в) завдаток є не тільки способом забезпечення виконання зобов'язань, а й є способом платежу, а забезпечувальний платіж такої функції не має.

По-шосте, на відміну від неустойки: а) неустойка є не тільки способом забезпечення виконання зобов'язань, а й мірою цивільно-правової відповідальності, а забезпечувальний платіж такої функції не має; б) неустойка підлягає сплаті у разі порушення боржником основного зобов'язання, а сплата забезпечувального платежу відбувається ще до порушення боржником основного зобов'язання; в) неустойка обчислюється в порядку, визначеному законом, а сума забезпечувального платежу може бути визначена домовленістю сторін; г) право на неустойку виникає незалежно від наявності збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання, а право кредитора не повертати боржнику кошти забезпечувального платежу виникає у разі завдання збитків кредитору; д) проценти на неустойку не нараховуються, а на суму забезпечувального платежу проценти можуть нараховуватися за договором або законом; е) предметом неустойки можуть бути грошові кошти або рухоме майно, а предметом забезпечувального платежу, як правило, є тільки грошові кошти; є) сплата забезпечувального платежу фактично забезпечує оперативне відшкодування збитків кредитора, тоді як застосування неустойки таких гарантій не дає.

Зазначене свідчить про істотну відмінність забезпечувального платежу від інших поіменованих способів забезпечення. Маючи на меті підвищення рівня захисту прав кредитора у зобов'язальних відносинах, вважаємо за доцільне запропонувати внести зміни до Цивільного кодексу України, доповнивши параграф 2 глави 49 Кодексу положеннями такого змісту:

Забезпечувальний платіж

1. Грошове зобов'язання, що виникає на підставі договору, у тому числі обов'язок відшкодувати збитки та/або сплатити неустойку, може бути забезпечено внесенням на користь однієї із сторін визначеної сторонами суми грошових коштів (забезпечувальний платіж). Забезпечувальний платіж може бути внесений стороною договору або третьою особою. Забезпечувальним платежем може бути забезпечено виконання зобов'язання, яке виникне у майбутньому.

2. Кредитор, що отримав забезпечувальний платіж, зобов'язаний повернути отриману суму грошових коштів після повного та належного виконання борж-

ником зобов'язання, виконання якого забезпечено забезпечувальним платежем, якщо інше не встановлено договором.

3. У разі невиконання боржником зобов'язання, забезпеченого забезпечувальним платежем, або неналежного виконання такого зобов'язання, зобов'язання кредитора щодо повернення боржнику суми коштів забезпечувального платежу, яка дорівнює сумі несплаченої кредитором заборгованості боржника за договором, включаючи завдані кредитором збитки та нараховану неустойку, є припиненим.

4. Договір може встановлювати обов'язок відповідної сторони додатково внести кошти або частково повернути кошти забезпечувального платежу.

5. На суму забезпечувального платежу, що наданий банку або іншій фінансовій установі, нараховуються проценти за ставкою, що встановлена сторонами в договорі, якщо інше не встановлено договором або законом. Нарахування процентів за забезпечувальним платежем, що надається іншій особі, не здійснюється, якщо інше не встановлено договором.

6. Сума неустойки, яка була відшкодована кредитором за рахунок забезпечувального платежу, не може бути зменшена за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором.

7. Якщо кошти забезпечувального платежу сплачено кредитором третьою особою, у разі припинення обов'язку кредитора щодо повернення коштів такої третій особі, згідно з пунктом 3 цієї статті Кодексу, до такої третьої особи у відповідній сумі переходить право вимоги кредитора до боржника».

1. *Гасников К. Д.* Применение обеспечительных платежей в рамках отдельных гражданско-правовых обязательств: теоритические и практический аспекты // Журнал российского права. № 10. 2016. С. 48–54. *Солдатова В. И.* Обеспечительный платеж в договоре аренды // Актуальные проблемы российского права. 2017. № 8 (81). С. 63–68. *Самойлова Э.* Правовая природа гарантийного платежа // *Legea și viața*. 2016. № 4/3. С. 57–60. *Кулицька С. В.* Проблемні питання забезпечення виконання зобов'язань за попереднім договором купівлі-продажу нерухомого майна // *Державо і право*. Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 54. Київ : Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2011. С. 432–438. 2. *Про банки і банківську діяльність* : Закон України від 07 грудня 2000 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 25.11.2018 р.). 3. *Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг* : Закон України від 12 липня 2001 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення 25.11.2018 р.). 4. *Про публічні закупівлі* : Закон України від 25 грудня 2015 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення 25.11.2018 р.). 5. *Вишневский А. А.* Современное банковское право: банковско-клиентские отношения: сравнительно-правовые очерки / Москва : Статут, 2013. С. 216–223. *Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351.* URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата звернення 25.11.2018 р.). 6. *Овсейко С.* Гарантійний депозит денег: сравнительно-правовые аспекты // Юрист. 2009. 5. URL : <http://www.5pik.ru/pass/pass-21514.php>. (дата звернення 20.11.2018 р.). 7. *Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р.* URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 20.11.2018 р.). 8. *Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію об'яжень*: Закон України від 18.11.2003 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15> (дата звернення 25.11.2018 р.). 9. *Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та*

іноземних валютах, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 639 (у редакції постанови Правління НБУ від 25.01.2018 р. № 5). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-18> (дата звернення 25.11.2018 р.). **10.** Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата звернення 25.11.2018 р.). **11.** Банківські гарантії. Офіційний сайт ПАТ «Піреус Банк». URL : http://www.piraeusbank.ua/ua/SME_bank_documentary_guarantees.html (дата звернення 27.11.2018 р.). **12.** Загальні умови надання банківських послуг юридичним особам та фізичним особам підприємцям ПАТ «Промінвестбанк». URL : https://www.pib.ua/user-files/file/zagumovy_do15_04_2011.pdf (дата звернення 27.11.2018 р.). **13.** Самойлова Э. Правовая природа гарантийного платежа. С. 57. **14.** Loi n° 89-462 du 6 juillet 1989 tendant à améliorer les rapports locatifs et portant modification de la loi n°86-1290 du 23 décembre 1986. URL : https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=F3D15EAA366BBD6BD20AC09E16A542B9.tplgfr29s_1?cidTexte=JORFTEXT000000509310&dateTexte=20181119 (дата звернення 25.11.2018 р.). **15.** Гавальда К., Студfle Ж. Банковское право. Москва, 1996. 566 с. С. 415–423. **16.** Bürgerliches Gesetzbuch. URL : https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/_551.html (дата звернення 27.11.2018 р.). **17.** Гражданский кодекс Грузии. URL : <https://matsne.gov.ge/ru/document/download/31702/75/ru/pdf> (дата звернення 26.11.2018 р.). **18.** Prawo bankowe z dnia 29 września 1997 r. URL : <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971400939/T/D19970939L.pdf> (дата звернення 26.11.2018 р.). **19.** Гражданский кодекс Российской Федерации. Часть первая от 30 ноября 1994 г. N 51-ФЗ. URL : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_law_5142/ (дата звернення 26.11.2018 р.). **20.** Гражданский кодекс Казахстана URL : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1006061#pos=432;-58 (дата звернення 26.11.2018 р.).

References

1. Garannakov K. D. Primeneniye obespechitel'nykh platezhey v ramkakh otdel'nykh grazhdansko-pravovykh obyazatel'stv: teoriticheskiye i prakticheskiy aspekty // Zhurnal rossiyskogo prava № 2016. № 10. S. 46–54. **Sludadova V. I.** Obespechitel'nyy platezh v dogovore arendy // Aktual'nyye problemy rossiyskogo prava. 2017. № 8 (81). S. 63–68. **Kamolova E.** Pravovaya priroda garantiynogo platezha «Legea ši viata». № 4/3. 2016. S. 57–60. **Kulits'ka S. V.** Problemní pitannya zabezpechennya vikonannya zobov'язan' za poperekím dogovorom kupívlí-prodazhu nerukhomogo mayna // Derzhavo í pravo. Sbornik nauchnykh trudov. Yuridichní í politichní nauki. Vipusk 54. Ín-t derzhavi í prava im.V.M. Korets'kogo NAN Ukraíni, 2011. S. 432–438. **2.** Zakon Ukraíni «Pro banki í bankívs'ku díyal'níst'» від 7 грудня 2000 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата зvernennya 25/11/2018). **3.** Zakon Ukraíni «Pro finansoví poslugi ta derzhavne reguluyuvannya rinkiv finansovikh poslugu» від 12 липня 2001 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата зvernennya 25.11.2018r.). **4.** Zakon Ukraíni «Pro publichní zakupívlí» від 25 грудня 2015 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата зvernennya 25.11.2018 r.). **5.** Sovremennoye bankovskoye pravo: bankívs'ko-kliyentskiye otnosheniya: sravnitel'no-pravovyye ocherki / A.A.Vishnevskiy. M.: Statut, 2013. S 16–223. **Polozhenniy** pro viznachenni banki Ukraínite rozmír kreditnoy rizika za aktivniye bankívs'kiye operats'ya, zatverdzen Postanovoyu Pravlinniy Natsional'noy banka Ukraíni vyd 06.30.2016 № 351. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата зvernennya 25.11.2018 r.). **6.** Ovsyko S. Garantiynyy depozit deneg: sravnitel'no-pravovyye aspekty // «Yurist», 2009 N 5. URL : <http://www.5rik.ru/pass/pass-21514.php>. (Data Zvernennya 20.11.2018 r.). **7.** Tsivil'niy kodeks Ukraíni від 16.03.2003 r. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата зvernennya 20.11.2018r.). **8.** Zakon Ukraíni «Pro zabezpechennya vimog kreditoriv ta reéstratsíyu obyazhen'» від 18.11.2003 r. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15> (дата зvernennya 25.11.2018 r.). **9.** Polozhenni pro

poryadok zdïysnenni banki operatsaya za garant'ya v natsional'nom tom ïnozemnikh valyutakh, zatverdzhenny postanovoy Pravlïnniy NB vid 15.12.2004 r. № 639 (u redaktsiï postanovite Pravlïnni Ot 01.25.2018 NBU r. № 5. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-18> (data zvernennya 25.11.2018 r.)). **10.** *Polozhenniy* pro viznachenni banki Ukraïnite rozmir kreditnoy rizika za aktivniye bankivs'kiye operats'ya, zatverdzhnen Postanovoyu Pravlïnniy Natsional'noy banka Ukraïni vyd 06.30.2016 № 351. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (data zvernennya 25.11.2018 r.)). **11.** *Ofitsiyiny* sayt PAT «Piræus Bank». Bankivs'ki garantii. URL : http://www.piræusbank.ua/ua/SME_bank_documentary_guarantees.html (data zvernennya 27.11.2018 r.)). **12.** *Zagal'ni* umovi na nayemnya bankivs'kikh poslug yuridichnim osobam TA fizichnim osobam pïdpriëmstsyam PAT «Prominvestbank». URL : https://www.pib.ua/userfiles/file/zagumovy_do15_04_2011.pdf (data zvernennya 27/11/2018). **13.** *Kamolova E.* Pravovaya priroda garantiynogo platezha «Legea si viata». № 4/3. 2016. S. 57. **14.** *Loi n ° 89-462 du 6 juillet 1989 g.* Tendentsiya v otnoshenii dostupa k mestnym i mestnym izmeneniyam de la loi n ° 86-1290 du 23 décembre 1986. URL : https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=F3D15EAA366BBD6BD20AC09E16A542B9.tplgfr29s_1?cidTexte=JORFTEXT000000509310&dateTexte=20181119 (data zvernennya 25/11/2018). **15.** *Gavalada K., Stuffle ZH.* Bankovskoye pravo. M., 1996. 566 c. S. 415–423. **16.** *Bürgerliches Gesetzbuch.* URL : https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/_551.html (data zvernennya 27/11/2018). **17.** *Grazhdanskiy kodeks Gruzii.* URL : <https://matsne.gov.ge/ru/document/download/31702/75/ru/pdf> (data zvernennya 26/11/2018). **18.** *Bankovskoye pravo 29 sentyabrya 1997 goda* URL : <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971400939/T/D19970939L.pdf> (data zvernennya 26.11.2018 r.)). **19.** *Grazhdanskiy kodeks Rossiyskoy Federatsii.* Chast' pervaya ot 30 noyabrya 1994 g. N 51-F ZZ URL : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_law_5142/ (data zvernennya 26/11/2018). **20.** *Grazhdanskiy kodeks Kazakhstana* URL : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1006061#pos=432;-58 (data zvernennya 26/11/2018).

Babaskin A. Supplementary payment as a way for provision of execution of liabilities

In the article of Babaskin A.Yu. "Security payment as one of the types of security for the fulfillment of obligations", the author analyzes the "security payment" as described in the civil legislation of Ukraine as a way of ensuring the fulfillment of obligations. The latter was widely used in documentary operations of financial institutions, in rental relations, as well as in the conclusion of preliminary contracts. Based on the analysis of the practice of its use in Ukraine, the state of its legal regulation in civil legislation of foreign countries, the author investigated the legal nature of the "security payment" and its differences from the named ways of ensuring the fulfillment of obligations. According to the results of the study, the author came to the conclusion that the security deposit differs significantly from other means of ensuring the fulfillment of obligations. Given that the existence of rules to the law that directly regulate such a method of security provides additional protection of the rights and interests of the creditor, makes citizenship more stable, the author justifies the advisability of providing the "security payment" with the legal status of the named method of ensuring the fulfillment of the obligation. According to the results of the study, the author proposes the revision of changes to the Civil Code of Ukraine.

Key words: legal relationship of obligations, method of securing the fulfillment of obligations, security deposit, penalty, deposit, pledge, surety, guarantee, preliminary agreement.

DOI: 10.33663/0869-2491-2019-30-268-276